

สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

การศึกษาครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงบรรยาย เพื่อศึกษาอิทธิพลของสัมพันธภาพในครอบครัวและภาวะการดูแลต่อพฤติกรรมการดูแลของผู้ดูแลเด็กวัยเรียนที่ติดเชื้อเอชไอวี กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้ดูแลซึ่งให้การดูแลเด็กที่มารับการตรวจที่ห้องตรวจกุมารเวชกรรมโรงพยาบาลมหาราชนครศรีธรรมราช โรงพยาบาลสุราษฎร์ธานี โรงพยาบาลหาดใหญ่ และโรงพยาบาลสงขลา จำนวน 70 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วยแบบสอบถามจำนวน 4 ชุด คือ 1) แบบสอบถามข้อมูลส่วนบุคคล 2) แบบสอบถามสัมพันธภาพในครอบครัว 3) แบบสอบถามภาวะการดูแล และ 4) แบบสอบถามพฤติกรรมการดูแลเด็กวัยเรียนที่ติดเชื้อเอชไอวี ประมวลผลข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน คำนวณหาค่าความสามารถในการทำนายของสัมพันธภาพในครอบครัวและภาวะการดูแลที่มีต่อพฤติกรรมการดูแลของผู้ดูแลเด็กวัยเรียนที่ติดเชื้อเอชไอวีโดยใช้สถิติถดถอยพหุแบบขั้นตอน

สรุปผลการวิจัย

1. ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ดูแลและเด็กวัยเรียนที่ติดเชื้อเอชไอวี

ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ดูแล ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง (ร้อยละ 82.90) มีอายุอยู่ในช่วง 31-40 ปี (ร้อยละ 45.70) และมีอายุโดยเฉลี่ย 43.60 ปี (SD = 11.39) ส่วนใหญ่ผู้ดูแลไม่เป็นบิดามารดา (ร้อยละ 52.90) มีสถานภาพสมรสคู่ (ร้อยละ 64.30) นับถือศาสนาพุทธ (ร้อยละ 92.90) ประกอบอาชีพรับจ้าง (ร้อยละ 35.70) จบการศึกษาระดับประถมศึกษา (ร้อยละ 61.40) มีรายได้ต่อเดือนของครอบครัวอยู่ในช่วง 2,001 - 6,000 บาท (ร้อยละ 55.70) และมีค่ามัธยฐานของรายได้ 5,000 บาท นอกจากนี้ส่วนใหญ่มีรายได้ไม่เพียงพอ (ร้อยละ 65.80) ลักษณะครอบครัวเป็นแบบขยาย (ร้อยละ 78.60) มีจำนวนสมาชิก 2 - 6 คน (ร้อยละ 87.10) และมีสมาชิกโดยเฉลี่ย 4.80 คน สำหรับผู้ดูแลที่มีประสบการณ์และไม่มีประสบการณ์ในการดูแลผู้ติดเชื้อมีจำนวนเท่ากันคือ ร้อยละ 50 และส่วนใหญ่เคยให้การดูแลผู้ที่เป็นบุตร (ร้อยละ 45.70) เป็นระยะเวลาสั้น 1 - 36 เดือน (ร้อยละ 80) ค่ามัธยฐานของระยะเวลาในการดูแลผู้ติดเชื้อรายอื่น 12 เดือน หรือ 1 ปี สำหรับระยะเวลาในการดูแลเด็กส่วนใหญ่ให้การดูแลนาน 72 เดือน 1 วัน - 108 เดือน (ร้อยละ 30) และมีค่ามัธยฐานของระยะเวลาในการดูแลเด็ก 81 เดือน หรือ 6 ปี 9 เดือน

ข้อมูลส่วนบุคคลของเด็กวัยเรียนที่ติดเชื้อเอชไอวี ส่วนใหญ่เด็กเพศชาย (ร้อยละ 51.40) มีอายุอยู่ในช่วง 72 - 96 เดือน หรือ 6 - 8 ปี (ร้อยละ 41.40) อายุโดยเฉลี่ย 104.30 เดือน หรือ 8 ปี 8 เดือน (SD = 20.49) มีน้ำหนักไม่เป็นไปตามเกณฑ์ (ร้อยละ 57.10) และมีส่วนสูงไม่เป็นไปตามเกณฑ์ (ร้อยละ 61.40) ส่วนใหญ่ผู้ดูแลทราบผลการตรวจพบการติดเชื้อของเด็กเป็นครั้งแรก (ร้อยละ 91.40) และมีการตรวจพบเชื้อเอชไอวีในเด็กเป็นครั้งแรกตั้งแต่แรกเกิด - 36 เดือน (ร้อยละ 35.90) โดยส่วนใหญ่เด็กเริ่มมีอาการเจ็บป่วยที่เกิดจากการติดเชื้อเอชไอวีเมื่ออายุ 36 เดือน 1 วัน - 72 เดือน (ร้อยละ 40.60) สำหรับค่ามัธยฐานอายุที่ตรวจพบเชื้อเอชไอวีเป็นครั้งแรก และเริ่มเจ็บป่วยจากเชื้อเอชไอวีมีค่าเท่ากัน คือ 60 เดือน ส่วนใหญ่เด็กเจ็บป่วยจากการติดเชื้อเอชไอวี 1-3 ครั้ง/ปี (ร้อยละ 51.40) เคยเข้านอนพักรักษาตัวในโรงพยาบาล (ร้อยละ 70) และเคยนอนพักรักษาตัวในโรงพยาบาลจำนวน 1-2 ครั้ง (ร้อยละ 73.50) ส่วนใหญ่ผู้ดูแลรู้ว่าเด็กมีความรุนแรงของการเจ็บป่วยจากการติดเชื้อเอชไอวีในระดับปานกลาง (ร้อยละ 41.40) นอกจากนี้ส่วนใหญ่เด็กเข้าพักรักษาตัวในโรงพยาบาลด้วยโรคปอด (ร้อยละ 27.70) และมารับการตรวจที่แผนกผู้ป่วยนอกด้วยอาการไข้ ไอ มีน้ำมูกเป็นๆ หายๆ (ร้อยละ 37.80)

2. สัมพันธภาพในครอบครัวโดยรวมอยู่ในระดับดี ส่วนภาวะการดูแลโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า มีภาวะการดูแลอยู่ในระดับปานกลาง 4 ด้าน คือด้านผลกระทบต่อเศรษฐกิจ ด้านความรู้สึกเหมือนถูกทอดทิ้ง ด้านผลกระทบต่อกิจวัตรประจำวันและด้านผลกระทบต่อสุขภาพ โดยค่าคะแนนเฉลี่ยด้านผลกระทบต่อเศรษฐกิจมีค่าสูงสุดและด้านผลกระทบต่อสุขภาพมีค่าต่ำสุด ภาวะการดูแลด้านความรู้สึกเหมือนถูกกักขังพบว่าอยู่ในระดับน้อย สำหรับพฤติกรรมการดูแลเด็กวัยเรียนที่ติดเชื้อเอชไอวีโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับสูง โดยค่าคะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมการดูแลด้านการดูแลเมื่อเด็กเจ็บป่วยมีค่าคะแนนเฉลี่ยสูงสุดและค่าคะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมการดูแลด้านการดูแลป้องกันการติดเชื้อฉวยโอกาสมีค่าต่ำสุด

3. ผลการวิเคราะห์โดยใช้สถิติถดถอยพหุแบบขั้นตอนพบว่า มีเพียงสัมพันธภาพในครอบครัวเท่านั้นที่สามารถทำนายพฤติกรรมการดูแลของผู้ดูแลเด็กวัยเรียนที่ติดเชื้อเอชไอวีได้ก่อนข้างต่ำ คือประมาณร้อยละ 8 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ [$F(1, 68) = 5.66, p < .05$] และมีค่าสัมประสิทธิ์ความถดถอยมาตรฐาน (β) เท่ากับ .28 ($t = 2.38, p < .05$)

ข้อจำกัดในการทำวิจัย

1. ข้อคำถามที่ใช้ในแบบสอบถามสัมพันธภาพในครอบครัวและพฤติกรรมการดูแลของผู้ดูแลเด็กวัยเรียนที่ติดเชื้อเอชไอวีบางข้อมีความคลุมเครือไม่ชัดเจน อาจทำให้ได้คำตอบจากกลุ่มตัวอย่างที่มีความแตกต่างกันได้
2. แบบสอบถามพฤติกรรมการดูแลของผู้ดูแลเด็กวัยเรียนที่ติดเชื้อเอชไอวี มีข้อคำถามที่เน้น

พฤติกรรมการณ์ดูแลเด็กที่ติดเชื้อเอชไอวีของผู้ดูแลก่อนข้างน้อย

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

จากการศึกษาอิทธิพลของสัมพันธภาพในครอบครัวและภาระการดูแลต่อพฤติกรรมการณ์ดูแลของผู้ดูแลเด็กวัยเรียนที่ติดเชื้อเอชไอวี มีข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัยดังนี้

ด้านการปฏิบัติการพยาบาล

1. ส่งเสริม และสนับสนุนสัมพันธภาพในครอบครัวระหว่างผู้ดูแล และเด็กวัยเรียนที่ติดเชื้อเอชไอวีให้ดียิ่งขึ้น เมื่อมารับบริการที่โรงพยาบาล เช่น การจัดกิจกรรมสานสัมพันธ์
2. กิจกรรมการพยาบาล ควรให้ความสำคัญต่อครอบครัว โดยให้ผู้ดูแลและสมาชิกในครอบครัว ได้มีส่วนร่วมในการดูแลเด็กเมื่อมารับบริการที่โรงพยาบาล เพื่อเป็นการส่งเสริมความสัมพันธ์ระหว่างผู้ดูแลกับเด็กที่ติดเชื้อเอชไอวี รวมทั้งสัมพันธภาพในครอบครัว

ด้านการศึกษา

1. ในการจัดการเรียนการสอนแก่นักศึกษาพยาบาล ควรเน้นให้นักศึกษาเห็นความสำคัญของการติดตามและประเมินสัมพันธภาพในครอบครัว เพื่อวางแผนให้การช่วยเหลือผู้ดูแลเด็กที่ติดเชื้อเอชไอวีได้อย่างเหมาะสม
2. ในการจัดการเรียนการสอนแก่นักศึกษาพยาบาล ควรให้นักศึกษาได้มีการฝึกการทำกลุ่มกิจกรรมสัมพันธ์ในการส่งเสริมสัมพันธภาพในครอบครัว

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรพัฒนาแบบสอบถามพฤติกรรมการณ์ดูแลของผู้ดูแลเด็กวัยเรียนที่ติดเชื้อเอชไอวี โดยแบ่งเป็นช่วงอายุ 6 - 9 ปี และ 10 - 12 ปี เพื่อช่วยให้ข้อคำถามมีความเหมาะสมมากยิ่งขึ้น
2. ควรได้มีการศึกษาปัจจัยอื่นๆ ซึ่งอาจมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการณ์ดูแลเด็กที่ติดเชื้อเอชไอวี เช่น ความเชื่อด้านสุขภาพ ความเชื่อเกี่ยวกับการดูแล ภาวะสุขภาพของเด็กและผู้ดูแล การรับรู้ความสามารถของผู้ดูแล การสนับสนุนทางสังคม เป็นต้น
3. ควรได้มีการศึกษารูปแบบการส่งเสริมสัมพันธภาพในครอบครัวของเด็กที่ติดเชื้อเอชไอวี